

Tamás Tibor

Zord várak, nagy szerelmek a rengeteg erdők mélyén

Illés György: A szentföldi lovag

Nem először invitálja olvasóit a magyar és az európai középkor kevéssé ismert korszakaiba Illés György, a magyar ifjúsági irodalom tudós szakértője, irodalomtörténész, író. ”Szeretlek, szörnyeteg!” című kalandregényének szereplői IV. Béla idején küzdöttek meg egymással.

https://varosikurir.hu/szeretheto-szornyeteg-ajanlat-a-kozelgo-csendes-estekre/

Legújabb kötete, „A szentföldi lovag” fél évszázaddal korábbi időkbe, a nagy kereszteshábórúk ötödik hadjáratának magyar hősei közé csöppenti az olvasót.

https://www.facebook.com/csakpontosan/posts/183434286481794

Illés György szembesít bennünket Európa történelmének egyik zavaros korszakával. A lehetséges áthallásokról, a kontinensért ma is joggal aggódó európai polgárok számára tanulságos előzményekről máshol írtam.

https://varosikurir.hu/europa-nagy-vallalkozasa%e2%80%8a-%e2%80%8aegy-magyar-lovag-szemevel/

Ezúttal, az Új Írásban, Illés György irodalmi otthonában személyesebb oldalról mutatom meg „A szentföldi lovag” (kiadója a HEFA, 2020.)

https://www.szepkonyvek.hu/a-szentfoldi-lovag erényeit.

Illés György hősei a szó szoros értelmében vadregényes magyar tájról indulnak hosszú útjukra. Aki járt már a Mecsekben, Máré várának romjainál, örömmel idézi fel az új könyv első fejezetében a csodás erdei tájat. (Aki pedig még nem látta, azt biztatom, hogy mielőbb töltsön el ott néhány csendes órát!) A „Szeretlek, szörnyeteg!” kalandjai hasonló vidéken játszódnak, bizonyára nem véletlenül. Illés György abban a könyvében a tatárjárást kiheverő Magyarország északi váraiba és a környező erdős hegyvidékre helyezte romantikus történetét. Mindent átható szeretettel festette meg irodalmi tájképét Salgó váráról, Fülekről és Zólyomról, a

majdnem ezer évvel ezelőtt még hatalmas, vadban, gyümölcsben gazdag erdőkkel borított dús magyarországi tájakról.

„A szentföldi lovag" oldalain a szerző ismét megcsillogtatja ezeket az írói erényeit. Rendkívül plasztikus a vad mecseki tájban élő, kemény küzdelmekhez szokott magyar nemesek és népeik mindennapjainak leírása. Alább néhány idézetet válogattam, amelyek érzékeltetik, milyen finom, részletgazdag képet fest számunkra Illés György.

Módszeréről eszünkbe juthat a híres történettudományi iskola, az „Annales-kör" felfogása: a történelemben, régmúlt korok megértéséhez nem a dátumok, a királyok és csaták a legfontosabbak, hanem a mindennapi élet, a munkaeszközök, eljárások, az ételek, ruhák, fegyverek, a munka és szórakozás, az életmód minél részletgazdagabb feltárása.

„Máré várát magas hegyek, vad erdőségek és fekete mocsarak ölelték körül. Külső falának töve százhúsz lábbal a Rikájó patak fölött húzódott. A zuhogó csobogás rikácsolásszerűen visszhangzott a sziklafalak között.

Bálint bőrig ázva vezette kíséretét a szembefújó szélben. A kora esti égbolt rohamosan sötétedett, de fölismerték őket, a kaput kitárták, az őrök harsányan köszöntötték a hazatérőket.

Az ifjú Majláth fáradtan lekászálódott lováról. Páncélinge ólomként nehezedett rá, a fölötte viselt köpenye ronggyá ázott, alsóneműje tocsogott a víztől. Levette makk alakú sisakját, belenyúlt, kivette az állszíjat, s a nyereggombjába akasztotta. Hátralökte páncélinge csuklyáját, s hagyta, hadd mossa ki hajából a hideg eső az izzadtságot. Hátrafordult kísérői felé, sikerült valahogy rájuk mosolyognia, aztán elindult a lejtős udvaron át, száron vezetve lovát. Engedte, hogy a paripa taszigálja fölfelé az emelkedő szakaszokon.

A poroszka ló rántott egyet a kötőféken...

Bálint fölvonszolta magát a zömök, négyszögletes toronyhoz vezető feljárón. Egy pillanatnyi várakozás után bebocsátották a nyirkos, komor épületbe, amely a Majláth család otthona volt. Itt, a hullórostély és a kettős vasalással megerősített ajtók mögött választania kellett a kastély nagytermébe vezető bal oldali és a szobájába vezető jobb oldali, keskenyebb csigalépcső között. Morgott valami válaszfélét az őr köszönésére, és intett neki, hogy nyissa ki a szobájába vezető lépcső ajtaját. Nehézkes léptekkel indult el fölfelé, fél kezével az orsópillérbe kapaszkodott, érezte tenyerén a kövekből szivárgó nyirkosság cseppjeit. Harminchat lépcsőfok megmászása után egy keskeny folyosóra jutott, amit csupán egyetlen, falra erősített fáklya világított meg...

Rideg cellájába lépve Bálintnak csupán egyetlen vágya volt, hogy ledobja a nyeregtáskát, lehámozza magáról a súlyos páncélinget, kicsatolja

a steppelt fegyveringet, és elnyújtózzon keskeny, bőrszíjakkal összeerősített ágyán."

„A pénz, az arany- és ezüstnemű meg az ékszerek értékét csak találgatni tudták, de háromezer dénárnál kevesebb bizonnyal nem lehetett. Ennyi pénzért már fel lehetett szerelni egy kisebb lovagcsapatot, és még maradt is belőle íjászokra, azoknak kézi pajzsaira, lódoktorokra, patkoló-kovácsokra, sagittáriusokra, útközben fölvett szakácsokra és mosóasszonyokra. Bőségesen elegendő volt egy miniatűr hadsereg kiállítására, amit legalább egy bütyöknek lehetett tekinteni a magyar és az osztrák keresztes lovagok alkotta öklön."

Spalato: Az osztrák és magyar keresztes flottáról...

„...a kikötőben már tizenkilenc hajó sorakozott útra készen, három másikon még dolgoztak. A parton látható nyüzsgés, sürgés-forgás úgy festett, mint valami hazafias lelkesedéstől fűtött pokoltornác.

Az este leszálltával lámpások gyúltak végig a parton. Fából ácsolt daruk emelték a hajókra az élelmiszereket, aztán a hatalmas, összeszíjazott nyalábokat, amelyek ezer-, kétezer nyílvesszőből álltak. Teherhordó és hátaslovakat vezettek föl a feljáróhidakon, miközben egy másik daru sózott hallal, ivóvízzel teli hordókat, csomagokat, lándzsákat emelt be, boroshordókat, s kosárszámra a kemény fekete kenyeret. Kézről kézre adogatták az élő csirkékkel teli ketreceket. Visító malacokat tereltek a zsúfolt fedélzeteken összetákolt ólakba. Postagalambok gyűltek egy csomóba kalitkájukban. Lovagok förmedtek fegverhordozóikra, akik viszont a közkatonákkal kiabáltak; az emberek most már kevésbé féltek parancsnokaiktól, mint attól, ami a kikötőn túl várt rájuk. Az, hogy csatába menjenek a sötét bőrű, hitetlen szaracénok ellen, kockára téve életüket, csupán a dolog egyik része volt. De kihajózni a nyílt tengerre, amelynek habjain a düh tajtéka fehérlik –ez már egészen más... Az ilyesmit szokni kell, ezt a hatalmas vizet, ahol a láthatáron semmi se jelzi, hogy valahol partja van... „

Ismét egy kiváló alkotás Illés Györgytől. Nagyon izgalmas körkép a forgalmas Mediterráneumól, a kereszteshábórúk korából.

Rengeteg gondolatot ébreszt, könnyű olvasmányként éppen úgy működik, mint a műveltséget elmélyítő történelmi regényként. Ifjúsági irodalom, a szó legjobb értelmében.

Illés György: A szentföldi lovag
(HEFA Invest Kft., 2020)